

Tiedote Maatiainen ry

Vuoden Maatiaiskasvi 2021: Siankärsämö

Siankärsämö on ollut kulttuurihistorialtaan, hyöty- ja lääkekäytöltään yksi merkittävimmistä kasveista Euroopassa ja Aasiassa. Siankärsämöllä on sekä hyötykäyttöä että koristearvoa puutarhassa ja se sopii yhä suosituimpaan luonnonmukaisen puutarhan trendiin.

Suomeen laji on saapunut muinaistulokkaana jo satoja vuosia vuotta sitten. Siankärsämölle (*Achillea millefolium*) tunnetaan Suomessa 160 nimeä, mm. *tuhattaituri*, *pellon vanhin*, *tuhattlehtinen*, *noitakukka*, *akantupakki* ja *kaljanen*. Siankärsämön kasvitieteellisen nimen kerrotaan tulevan antiikin myyttisestä sankarista Akilleuksesta. Hän huomasi ensimmäisenä kasvin parantavat vaikutukset.

Myyttinen kasvi

Siankärsämöön liittyy runsaasti kulttuuripohjaisia uskomuksia ja tarinoita. Sitä on käytetty amuleteissa suojelemaan ryöstäjiltä ja koirilta. Sekä antiikin Roomassa että Pohjois-Amerikan alkuperäkansojen keskuudessa sitä on kutsuttu sotayrtiksi ja elämän lääkkeeksi, jolla voidaan parantaa haavat ja herättää haavoittuneita eloon. Ranskassa siankärsämöä kutsutaan timpurin yrtiksi, sillä saattaa olla verenvuotoa hyydyttävää vaikutusta. Kiinassa siankärsämöä on käytetty ennustamiseen ja Intiassa kuumelääkkeenä.

Perinteinen yrttikasvi

Siankärsämö on yleinen lähes koko maassa ja kukkii valkoisin mykerökukin kesä-syyskuussa. Laji viihtyy niityillä peltojen, ojen, metsien ja teitten reunoilla sekä joutomailla lähes koko maassa. Siankärsämön lehdet sopivat salaatteihin, kastikkeisiin, muhennoksiin ja vaikka juustotarjottimen osaksi. Siankärsämöä käytetään myös maustamaan oluita. Joillekin siankärsämö voi aiheuttaa lieviä allergisia reaktioita ja ihottumaa, ja varmuuden vuoksi sitä ei tule käyttää raskauden aikana.

Houkutteleva ja karkottava

Luonnossa siankärsämö tuottaa hyötyä monille hyönteisille. Kukat houkuttelevat pieniä kovakuoriaisia ja kärpäsiä. Lajin tuoksun on todettu karkottavan tuhohyönteisiä ja houkuttelevan petohyönteisiä. Kasvi jää kuihtuessaan pystyyn talventörröttäjänä, mistä ilahtuvat mm. punatulkut, vihervarpuset ja urpiaiset, jotka nauttivat sen siemenistä.

Vaikka siankärsämöä tapaakin paljon luonnon kasvupaikoilla, voi sille varata paikan myös puutarhassa - omana kukkapenkkinään, yrttikasvien seassa tai muiden kukkakasvien joukossa. Mukaan kannattaa ottaa myös hieman pohjoisempaa punertavakukkaista alalajia.

Siankärsämön siemeniä on saatavilla Maatiaisien Siemenvälityksestä: www.maatiainen.fi/puoti

**Lisätietoja: Maija Manninen, toiminnanjohtaja, Maatiainen ry.
puh: 044 045 7317, sposti: toimisto@maatiainen.fi, www.maatiainen.fi**

Kuvat linkistä (kuvaaja mainittava julkaistaessa):

https://www.dropbox.com/sh/1xjghe0nh8phjlg/AAAALx3AbGKHleZ_QUH7rCWaa?dl=0

Kuva 1. Kuvateksti: Siankärsämö. Kuva: Anne Leino.

Kuva 2. Kuvateksti: Siankärsämö tunnetaan rohtokasvina. Kuva: Susan Wilander